

מרכז עדאלה מציין את יום המזון הבינלאומי ואת היום הבין-לאומי למיגור העוני

ישראל מנציחה עוני ואי ביטחון תזונתי בקרב אזרחי ישראל הפלסטיניים באמצעות מדיניות מפלה. הקהילה הבינלאומית חייבת להפציר בישראל לנקוט בצעדים מיידים בכדי למגר עוני ואי ביטחון תזונתי בקרב פלסטינים

לפי דו"ח שפורסם על ידי
המוסד לביטוח לאומי ב 2020,
שיעור האזרחים הפלסטינים
החיים בעוני עמד על כ 40%
בעוד שהם מהווים 21% מכלל
האוכלוסיה בישראל.

השבוע מציינים ברחבי העולם את יום המזון הבינלאומי ואת היום הבין-לאומי למיגור העוני. את יום המזון הבינלאומי מציינים מדי שנה ב 16 באוקטובר, במטרה להעלות את המודעות הציבורית לנושאי רעב וביטחון תזונתי. עצרת האו"ם הכריזה על ה 17 באוקטובר כיום עולמי לקידום פעילויות קונקרטיים לביעור העוני, בשנת 2022 היום יצוין תחת הכותרת "כבוד לכולם בפועל". בהצהרת האו"ם נכתב כי עוני ואי שוויון הם "תוצאה של החלטות מכוונות או מחדל, המחלישים את העניים ביותר בחברות שלנו ואת האלו המצויים בשוליהן, ומפירות את זכויותם הבסיסיות". אזרחי ישראל הפלסטינים, ובפרט הבדואים המתגוררים באזור הנגב, סובלים מהשיעור העוני ואי-הביטחון התזונתי הגבוהים בישראל. מדינת ישראל הן בפעולותיה המכוונות והן בחוסר המעש שלה, מנציחה את המצב הזה.

הזכות למזון ולרמת חיים נאותה מעוגנת במשפט הבינלאומי. לפי מגילת זכויות האדם, "כל אדם זכאי לרמת חיים נאותה לבריאותם ולרווחתם, שלו ושל בני ביתן לרבות מזון...". במשפט ישראל הזכות למזון הינה גזרת של חוק יסוד: כבוד האדם וחירותו, ועל כן, על המדינה מוטלת האחריות להבטיח את מימושה של זכות זו.

בהתאם לייעדים של האו"ם לפיתוח בר קיימא, שאומצו על ידי כל 193 המדינות החברות באו"ם, מרכז עדאלה קורא לקהילה הבינלאומית ללחוץ על ישראל לנקוט בצעדים שיביאו למיגור העוני על כל צורתיו ולהביא למצב של "אפס רעב". (מטרת פיתוח בר קיימא מספר 1 | 2).

עוני קשור באופן מהותי לאבטלה. לפי דו"ח של שירות התעסוקה שפורסם ב 2022, כ 33% ממחפשי העבודה בישראל הינם מהחברה הערבית, ושיעור האבטלה הגבוהים ביותר הינם בשובים הערביים ובערים המעורבות שיעור האבטלה הגבוה ביותר נמצא בעיר הבדואית רהט, ואחריה באום אל-פחם. על פי נתוני שירות התעסוקה, שישה ישובים בדואים בנגב סובלים משיעור האבטלה הגבוהים במדינה הנעים בין 20-36%.

גם השכיחות של אי-ביטחון תזונתי גבוהה משמעותית בקרב אזרחי ישראל הפלסטינים מאשר בקרב האזרחים היהודים. בשנת 2021, 16.2% מכלל המשפחות בישראל סבלו מאי-ביטחון תזונתי, בעוד ש 42.4% מן האזרחים הערבים סבלו מאי ביטחון תזונתי, שיעור גבוה כמעט פי שלושה.

מתנדבי עמותת אמאניא מכינים סלי מזון לנזקקים.

בשנת 2021, 16.2% מכלל המשפחות בישראל
סבלו מאי-ביטחון תזונתי, בעוד ש 42.4% מן
האזרחים הערבים סבלו מאי ביטחון תזונתי,
שיעור גבוה כמעט פי שלושה.

בנוגע לאבטלה, במרץ 2022 הגיש מרכז עדאלה, יחד עם פורום חז-קיום
בנגב לשוויון אזרחי מספר מועצות מקומיות ועמותות סידרה, עתירה
לבית המשפט העליון בדרישה להקים לשכות תעסוקה בשישה יישובים
בדואים בנגב למרות שיעור האבטלה הגבוהים ביותר במדינה, והיותם
של שש היישובים במעמד סוציו-אקונומי נמוך מן היישובים השכנים
שבהם קיימות לשכות תעסוקה, באף אחת מהם אין לשכה כזו. על
התושבים לנסוע מרחקים ארוכים כדי לקבל שירותי תעסוקה שאינם
מונגשים בשפה הערבית ואינם מותאמים לצרכיהם המיוחדים.
ההימנעות של הממשלה לפתוח לשכות אלה מעשתה בניגוד לעמדה
של הגורמים המקצועיים ברשויות התעסוקה. דיון ראשון בעתירה זו
יתקיים ב-16.11.2022.

המאבק להבטחת ביטחון תזונתי, למגור העוני ולהבטחת גישה לשירותי
תעסוקה עבור אזרחי ישראל הפלסטיניים מחייב אתגור משפטי של
מדיניות מענית ומפלה ארוכת שנים. מרכז עדאלה ימשיך להיאבק
במדיניות מתמשכת של חוסר שוויון ולדרוש הקצאה צודקת ושוויונית של
כספי מדינה, גישה למזון, שירותים חברתיים ושירותי תעסוקה לאזרחי
ישראל הפלסטיניים בכלל, ולקהילה הבדואית בנגב בפרט.

במהלך השנים האחרונות, מרכז עדאלה פעל נגד מדיניות מפלה
שמובילים לאי-ביטחון תזונתי, עוני ואבטלה בקרב אזרחים ערבים.
מרכז עדאלה דרש את הקמתה מחדש של המועצה הארצית לביטחון
תזונתי - גוף ממשלתי שמטרתו לגבש את המדיניות הממשלתית בנושא
זה בישראל. לאחר שנים בהם המועצה הושבתה, בינואר 2022, שר
הרווחה והביטחון החברתי מינה יושב ראש למועצה. בהמשך מונה 13
חברי מועצה, כולל שני מומחים מהחברה בערבית, מינוי ראשון מסוגו
מאז הקמתה של המועצה ב-2011. עם המינויים הללו המועצה תתחיל
סוף סוף בעבודתה החיונית לחיזוקם של כלל אזרחי המדינה העניים,
ובמיוחד הפלסטינים אזרחי ישראל. הנתונים הרשמיים של המדינה
מעידים כי נדרשים צעדים מידיים ודרסטיים בכדי להיאבק באי-ביטחון
תזונתי בקרב פלסטינים אזרחי ישראל.

מרכז עדאלה פעל גם כדי להבטיח חלוקה שוויונית של סיוע כספי
ממשלתי בתחום חלוקת סלי מזון למקקים ברחבי דתיים. מתוך כלל
הכספים שחולקו לעמותות ולארגוני צדקה לצורך כך, רק 0.1% מן
התמיכות מועברים לעמותות ערביות, וזאת למרות השיעור הגבוה של אי
ביטחון תזונתי בקרב תושבי היישובים הערביים. במשך השנים
האחרונות, מרכז עדאלה דרש הקצאה של תקציב הולם לארגוני סיוע
בחברה הערבית. בשנת 2019, מתוך 9 מיליון שקלים שחולקו באמצעות
תוכנית סיוע זו, רק 8,585 שקלים הועברו לארגון סיוע ערבי אחד. במרץ
2022 בעקבות ההתערבות המשפטית של עדאלה, משרד הרווחה
והביטחון החברתי גיבש קריטריונים חדשים להקצאת התקציב, ונתן
תוספת של 10% מגובה הסיוע הממשלתי לארגונים שמחלקים סלי מזון
לאוכלוסייה שלפחות 10% ממנה אינה יהודית. לעמדת מרכז עדאלה
פתרון זה אינו הולם את היקף חלוקה היחסי של החברה הערבית בקרב
המקקים לסיוע בתחום המזון, וכן נדרשת מומחיות של ארגוני סיוע
הפועלים בתוך החברה הערבית לשם מתן מענה. עדאלה ימשיך
לעקוב אחר יישום הקריטריונים החדשים ויבחן המשך פעולה משפטית
כדי להביא לתוצאה שוויונית.

בשנת 2019, מתוך 9 מיליון שקלים שחולקו
באמצעות תוכנית סיוע זו, רק 8,585 שקלים
הועברו לארגון סיוע ערבי אחד.